



Rapport

2026-01-22

Diarienummer: 26SON10

Handläggare:

Lisa Hellström
026-17 80 00
lisa.hellstrom@gavle.se

Nämnd:

Socialnämnden

Samlad tillsynsrapport 2025 för serveringstillstånd, folköl, tobak, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel

Sammanfattning av ärendet

Uppföljning av kommunens tillsynsplan för år 2025.

Bakgrund

Syftet med en tillsynsplan är att få en tydlig struktur på tillsynsarbetet med mätbara och uppföljningsbara mål. Exempelvis ska det framgå vad som ska prioriteras, antal tillsynsbesök och eventuell inriktning på dessa. Kopia på tillsynsplanen ska skickas till Länsstyrelsen.

Inledning

Även fortsättningsvis ser vi att många företag har en ansträngd ekonomisk situation.

Under 2025 har det varit ett ovanligt högt tryck på ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd. Inte bara i Gävle kommun utan även i de andra kommuner som vi arbetar för. Det handlar både om ägarbyten och helt nya serveringsställen.

Serveringstillstånd

Förebyggande tillsyn

Utbildningen Ansvarsfull Alkoholservering genomfördes 2025 för krögare under två dagar i maj. Kursen arrangerades i samverkan med gästrike-kommunerna (Gävle, Sandviken, Ockelbo och Hofors) och var i år förlagd till Sandviken.

Samarbetet med Polismyndigheten har fungerat bra runt både kurser och tillsynsarbete under året. Polisen har medverkat på kursen Ansvarsfull alkoholservering. Polisen får också del av kommunens löpande tillsynsplanering, så att de kan ansluta med kort varsel om de ser att de har möjlighet att delta på något tillsynspass.

Samarbetet med räddningstjänsten har ökat under året. Samverkansmöten har hållits och räddningstjänsten har även varit med ut på flera tillsynsrundor.

Krogar mot Knark återupptogs under hösten 2021 och hölls då i anslutning till utbildningen i ansvarsfull alkoholservering. Krogar mot Knark hölls även i anslutning till ansvarsfullutbildningen i maj 2025. Under 2025 har två av alkoholhandläggarna varit delaktiga i Länsstyrelsens uppstart kring en utökning av metoden. Avsikten är att metoden ska användas mer systematiskt i länet.

KrögarNytt är ett informationsbrev där tillståndsgruppen informerar tillståndshavare i Gävle kommun om sådant som kan ha betydelse för deras verksamhet avseende alkoholservering. Fem informationsbrev har skickats till kommunens tillståndshavare under året. Breven innehåller information om sådant som kan ha betydelse för deras verksamhet avseende alkoholservering. Målet var att göra minst fyra sådana utskick under året. Målet är därmed uppfyllt.

Länsstyrelsen Gävleborg har anordnat handläggarträffar under året. Minst en av handläggarna i Gävle har medverkat på dessa. Träffarna är ett forum för informationsutbyte och likabedömningsarbete. Länsstyrelsen har även ordnat en fysisk utbildning i ekonomisk granskning. Den fysiska utbildningen anordnades under hösten och var förlagd till Västerås. Alla enhetens fyra handläggare närvarade på denna.

Inre tillsyn

Samarbetet med övriga berörda myndigheter löper på bra på vardagsplanet. Fysiska samverkansmöten har hållits med främst Polismyndigheten och räddningstjänsten. Den löpande kontakten fungerar tillfredsställande mellan kommunerna och med övriga myndigheter.

Under året har 97 av 159 tillståndshavare i kommunen granskats genom inre tillsynsåtgärder. Remissförfrågan har då skickats till polis-, skatte- och kronofogdemyndigheten för att säkerställa fortsatt personlig och ekonomisk skötsamhet. Målet var att granska minst hälften av tillståndshavarna, vilket också har gjorts. De tillståndshavare som inte har granskats under året kommer att granskas under 2026.

Yttre tillsyn

Under året har 211 tillsynsbesök genomförts på 130 serveringsställen med stadigvarande tillstånd. Även 3 tillfälliga serveringsställen har besökts.

Som en jämförelse genomfördes 170 tillsynsbesök under 2024, 153 tillsynsbesök under 2023, 253 tillsynsbesök under 2022, 223 besök under 2021, 130 besök under 2020, 287 besök under 2019, 308 besök under 2018, 365 besök under 2017, 275 besök under 2016 och 344 besök under 2015.

Vid utgången av året fanns 159 stadigvarande serveringstillstånd till allmänhet och slutna sällskap i kommunen. Det är samma antal som 2024. Det har dock kommit in 29 ansökningar om stadigvarande tillstånd under året, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Flera av dessa har kommit från verksamheter som inte har haft serveringstillstånd tidigare. 2 av ansökningarna har avslagits eftersom sökanden inte har kunnat visa sin lämplighet.

Av statistiken ovan framgår att alla serveringsställen inte har erhållit ett tillsynsbesök under året. En del tillstånd till slutna sällskap och lunchrestauranger med festbokningar har oregelbundna öppettider och relativt liten omfattning på utnyttjandet av sina serveringstillstånd. Ett flertal av dessa har därmed inte besökts under året. Målet för år 2025 var att alla stadigvarande verksamheter med regelbundna serveringstider skulle få minst ett besök under året. Det målet har uppfyllts. Tre av tillsynsbesöken har gjorts i samverkan med livsmedelsinspektör.

Riktad tillsyn har genomförts under året avseende restaurangernas brandskydd. Räddningstjänsten har även medverkat vid ett flertal tillsynsrundor. Vid tillsynen har åter igen ett flertal brister i brandskydd uppmärksammats, så som avsaknad av nödutgångsskyltar och låsta eller blockerade nödutgångar.

Tillsynsbesök i syfte att kontrollera cityrestaurangernas uteserveringar har inte gjorts under året. Denna typ av tillsynsbesök har prioriterats ned som följd av det stora antalet ansökningar som kom in under den perioden.

Även under detta år har tillsynen främst gjorts av kommunens alkoholhandläggare medan de arvoderade inspektörerna har använts i mindre frekvens jämfört med tidigare år. Huvudsyftet med att handläggarna gör mer tillsyn är att lära känna kommunens tillståndshavare och öppna upp för en bättre dialog, men det innebär även en lägre kostnad för kommunen.

Under året har 116 tillsynsutredningar initierats, vilket är 44 fler ärenden än året innan. Majoriteten av dessa ärenden, 85 stycken, utgörs av inre tillsynsärenden. Yttre tillsynsärenden inleds endast vid uppmärksammade brister. Under året har fem av dessa ärenden motiverat beslut om återkallelse av serveringstillståndet. Kommunen har även beslutat om varning i fem ärenden och erinran i 19 ärenden. Övriga ärenden har avslutats utan påföljd, normalt för att noterade missförhållanden har bedömts vara en engångshändelse, eller för att ärendet bestått av en inre rutinkontroll där inga brister har framkommit. Antalet sanktioner har mer än dubblats jämfört med 2024. De flesta sanktioner har berott på oanmälda bolagsändringar eller ekonomiska brister.

Under året har de flesta ärenden hanterats i normal hastighet utan onödiga liggtider. Handläggningstiden för ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd har varit allt från 1 arbetsdag till 6 veckor. Den genomsnittliga handläggningstiden för dessa ärenden har varit strax över två veckor. De ärenden som haft längst handläggningstid är sådana ärenden som har behövt beslutas av nämnd. Av Nöjd Kund Index-mätningen framgår att flera bolag som sökt serveringstillstånd uppger att de har fått sitt beslut tidigare än vad de hade förväntat sig.

Försäljnings- och serveringsställen, öl klass II (folköl)

Vid 2025 års utgång fanns 58 försäljningsställen i Gävle kommun som hade anmält folkölsförsäljning. Under året har 33 av dessa tillsynats. Målet var att hälften av ställena skulle besökas. Målet är därmed uppfyllt. Inget av tillsynsbesöken har resulterat i beslut om sanktion.

Försäljningsställen, tobak, e-cigarett och påfyllnadsbehållare

Vid 2025 års utgång fanns 77 försäljningsställen i Gävle kommun, som hade erhållit försäljningstillstånd för tobak. Siffran har varit likvärdig under de tre senaste åren. Av dessa hade 61 också anmält försäljning av e-cigarett och påfyllnadsbehållare, vilket är en ökning med 6 ställen sedan föregående år.

Handläggarna har under året gjort 57 besök på 51 försäljningsställen med tobakstillstånd, vilket är en ökning jämfört med förra året då det gjordes 48 tillsynsbesök på 42 försäljningsställen. Målet att besöka minst hälften av alla försäljningsställen har därmed uppnåtts.

Inre tillsyn avseende tillståndshavare för tobaksförsäljning har under 2025 bedrivits inom ramen för ansökningar (13 ärenden varav 5 distanstillstånd) och bolagsändringar (11 ärenden). 3 inre tillsynsärenden har därutöver initierats av enheten efter signal från kreditupplysningsföretaget Syna om att anmärkningar finns på en tillståndshavare.

Den inre och yttre tillsynen har under året resulterat i 7 beslut om återkallelser. Besluten har främst baserats på ekonomiska brister. 13 ansökningar om tillstånd har kommit in under året. Av dessa har 2 ansökningar avslagits då sökanden inte har kunnat visa sin lämplighet att bedriva verksamhet med tobakstillstånd. Tillsynen över e-cigarett har resulterat i ett beslut om försäljningsförbud.

Livsmedel och tillstånd införde under 2020 arbetsmetoden kontrollköp i kommunen. Det innebär personer som har fyllt 18 år men ser unga ut arvoderas för att genomföra försök till köp av tobak eller annan åldersbegränsad vara i butik. Resultatet kan inte användas för sanktion, utan är till för att utgöra grund för en dialog om vikten av noggrann ålderskontroll. Kontrollköp gjordes även på över hälften av tobakshandlarna under år 2022 med ett mycket gott resultat. Några kontrollköp har inte gjorts under 2025 på grund av bristande resurser, men ambitionen är att återuppta metoden under 2026.

Försäljningsställen, tobaksfria nikotinprodukter

Vid 2025 års utgång fanns det 80 registrerade försäljningsställen vilket är en ökning med 3 ställen mot föregående år.

Handläggarna har under året gjort 56 besök på 49 försäljningsställen. Målet att besöka minst hälften av alla försäljningsställen har därmed uppnåtts.

Tillsynen har resulterat i ett beslut om försäljningsförbud.

Försäljningsställen, vissa receptfria läkemedel

Vid 2025 års utgång fanns det 49 registrerade försäljningsställen.

Under året planerades tillsyn att göras på minst hälften av försäljningsställena. 34 ställen fick tillsyn och målet uppfylldes därmed.

Föredragande

Lisa Hellström

Samordnare Livsmedel och tillstånd
